

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การลงทุนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงจำนวนเงินที่รัฐบาลได้จัดสรรให้แก่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ซึ่งข้อมูลดิบที่นำมาศึกษานั้นผู้วิจัยได้คัดลอกและรวบรวมมาจากเอกสารทางการเงินของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2507 - 2521 ของสำนักงบประมาณ บัญชีจัดสรรเงินงบประมาณหมวดต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนในเขตการศึกษาต่าง ๆ ของกองการมัธยมศึกษา เป็นต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดิบทางด้านจำนวนเงินมาหารอ้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการศึกษามีดังนี้คือ

1. รัฐบาลได้ให้ความสำคัญแก่งานด้านการศึกษาเป็นอันดับ 2 รองจากงานด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปีงบประมาณ 2514 - 2521 รัฐบาลได้เพิ่มจำนวนเปอร์เซ็นต์ของเงินที่จะจัดสรรแก่งานด้านศึกษามากขึ้น คิดเฉลี่ยร้อยละ 19.57 ของงบประมาณแผ่นดิน ในขณะที่งานด้านเศรษฐกิจได้รับเงินคิดเฉลี่ยร้อยละ 22.17 ของงบประมาณแผ่นดิน

2. เมื่อเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษากับงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ในปีงบประมาณ 2507 - 2521 พบว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้รับเงินคิดเป็นร้อยละ 4.51 ของเงินงบประมาณแผ่นดินในปี 2507 และเพิ่มขึ้นเรื่อยมาเป็นร้อยละ 3.39 ในปีงบประมาณ 2521

3. เมื่อเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษากับการศึกษาระดับอื่นในปีงบประมาณ 2507 - 2521 พบว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้รับเงินมาเป็นอันดับ 3 คิดเฉลี่ยร้อยละ 12.33 ของงบประมาณการศึกษา ส่วนอันดับ

1. โคนักการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้รับเงินคิเคเฉลี่ยรอยละ 54.94 ของงบประมาณการศึกษา และอันดับสุดท้ายโคนักงานการศึกษาอื่น คิเคเฉลี่ยรอยละ 0.91 ของงบประมาณการศึกษา

4. เมื่อเปรียบเทียบจำนวนเงินที่รัฐบาลใช้ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปีงบประมาณ 2507 - 2521 พบว่า ค่าใช้จ่ายหมวดเงินเคื่อนมีจำนวนมากที่สุด ประมาณรอยละ 49.21 ของงบประมาณทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงมาโคนักหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ประมาณรอยละ 39.89 และอันดับสุดท้ายโคนักค่าจ้างชั่วคราว ประมาณรอยละ 0.01 ถ้าแยกเป็นงบลงทุนกับงบค่าเนนการ จะโคนักอัตราส่วนระหว่างงบลงทุนกับงบค่าเนนการ เทากับ 1 : 1.38

5. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนต่อบัของนักเรียนมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2507-2521 อยู่ในระหว่างจำนวนเงินประมาณ 1,200 - 2,800 บาท ในปีการศึกษา 2521 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัศึกษามีจำนวนสูงสุด เป็นจำนวนเงิน 2,769.34 บาท และในปีการศึกษา 2508 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัศึกษามีจำนวนต่ำสุดเป็นจำนวนเงินเพียง 1,196.98 บาท

6. เมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ในเขตการศึกษาต่าง ๆ เฉพาะในปีการศึกษา 2518 - 2520 พบว่า เขตการศึกษาที่มีนักเรียนมากเป็นอันดับ 1 คือเขตกรุงเทพมหานคร อันดับ 2 โคนักเขตการศึกษา 10 และอันดับสุดท้ายโคนักเขตการศึกษา 2

7. เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายหมวดต่าง ๆ ที่แต่ละเขตการศึกษาได้รับในปีงบประมาณ 2519 - 2521 พบว่า

7.1 ค่าใช้จ่ายหมวดเงินเคื่อน เขตการศึกษาที่ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลจำนวนสูงสุดโคนักเขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 และเขตการศึกษาที่ได้รับเงินต่ำสุดโคนักเขตการศึกษา 4 ในปีงบประมาณ 2519 และเขตการศึกษา 2 ในปีงบประมาณ 2520, 2521 สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัธยมศึกษาพบว่า เขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนสูงสุดโคนักเขตการศึกษา 2,8

และ 2 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 ตามลำดับ และเขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนต่ำสุดได้แก่ เขตการศึกษา 10 ในปีงบประมาณ 2519 และเขตการศึกษา 9 ในปีงบประมาณ 2520, 2521

7.2 ค่าใช้จ่ายหมวดค่าจ้างประจำ เขตการศึกษาที่ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลจำนวนสูงสุดได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 และเขตการศึกษาที่ได้รับเงินค่าสุดได้แก่ เขตการศึกษา 4 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัธยมศึกษาพบว่า เขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนสูงสุดได้แก่ เขตการศึกษา 2 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 และเขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนต่ำสุดได้แก่ เขตการศึกษา 3 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521

7.3 ค่าใช้จ่ายหมวดค่าใช้สอย เขตการศึกษาที่ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลจำนวนสูงสุดได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519, 2520 และเขตการศึกษา 10 ในปีงบประมาณ 2521 และเขตการศึกษาที่ได้รับเงินค่าสุดได้แก่ เขตการศึกษา 4 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัธยมศึกษาพบว่า เขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนสูงสุดได้แก่ เขตการศึกษา 6 ในปีงบประมาณ 2519, 2520 และเขตการศึกษา 2 ในปีงบประมาณ 2521 และเขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนต่ำสุดได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519 - 2521

7.4 ค่าใช้จ่ายหมวดค่าวัสดุ เขตการศึกษาที่ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลจำนวนสูงสุดได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519, 2520 และเขตการศึกษา 10 ในปีงบประมาณ 2521 และเขตการศึกษาที่ได้รับเงินค่าสุดได้แก่ เขตการศึกษา 4, 2 และ 4 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 ตามลำดับ สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า เขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนสูงสุดได้แก่เขตการศึกษา 3, 8 และ 2 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 ตามลำดับ และเขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนต่ำสุดได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบ-

ประมาณ 2519 - 2521

7.5 ค่าใช้จ่ายหมวดค่าครุภัณฑ์ เขตการศึกษาที่ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลจำนวนสูงสุด ได้แก่ เขตการศึกษา 10 ในปีงบประมาณ 2519 และเขตการศึกษา 3 ในปีงบประมาณ 2520, 2521 และเขตการศึกษาที่ได้รับเงินค่าสุดโต่ง เขตการศึกษา 2 ในปีงบประมาณ 2519, 2520 และเขตการศึกษา 4 ในปีงบประมาณ 2521 สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า เขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนสูงสุดโต่ง เขตการศึกษา 10 ในปีงบประมาณ 2519 และเขตการศึกษา 3 ในปีงบประมาณ 2520, 2521 และเขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนค่าสุดโต่งเขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519 - 2521

7.6 ค่าใช้จ่ายหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เขตการศึกษาที่ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลจำนวนสูงสุด โต่งเขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 และเขตการศึกษาที่ได้รับเงินค่าสุดโต่ง โต่ง เขตการศึกษา 2, 4 และ 2, ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 ตามลำดับ สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า เขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนสูงสุดโต่ง เขตการศึกษา 4, 10 และ 2 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 ตามลำดับ และเขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนค่าสุดโต่ง โต่งเขตการศึกษา 12, 5 และเขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 ตามลำดับ

7.7 ค่าใช้จ่ายหมวดเงินอุดหนุน เขตการศึกษาที่ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลจำนวนสูงสุด โต่งเขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 และเขตการศึกษาที่ได้รับเงินค่าสุดโต่ง โต่ง เขตการศึกษา 2, 1 และ 2 ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 ตามลำดับ สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า เขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนสูงสุดโต่ง โต่งเขตกรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2519 - 2521 และเขตการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนค่าสุดโต่ง โต่งเขตการศึกษา ในปีงบประมาณ 2519-2521

อภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย

1. รัฐบาลได้ให้ความสำคัญแก่งานด้านการศึกษามากเป็นอันดับรองจากงานด้านเศรษฐกิจ และในบางปีงบประมาณรัฐบาลก็ได้จัดสรรเงินให้แก่งานด้านการศึกษามากเป็นอันดับ 1 เช่น ในปีงบประมาณ 2519 และ 2520 ในช่วงระยะปีงบประมาณ 2507-2515 พบว่า รัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณแก่งานด้านการศึกษาอยู่ในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 17.01 ในขณะที่งานด้านเศรษฐกิจได้รับเงินอยู่ในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 27.59 แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้เน้นการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านการศึกษา แต่ในระยะหลังปีงบประมาณ 2516 เป็นต้นไป พบว่าเปอร์เซ็นต์ของจำนวนเงินที่การศึกษาได้รับนั้นไม่สู้แตกต่างจากทั้งงานด้านเศรษฐกิจที่ได้รับ เห็นได้จากช่วงปีงบประมาณ 2516 - 2521 งานด้านเศรษฐกิจได้รับเงินอยู่ในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 21.21 และงานด้านการศึกษาได้รับอยู่ในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 19.89 แสดงให้เห็นว่าในระยะหลังรัฐบาลได้ให้ความสำคัญแก่งานด้านการศึกษาเกือบเท่าเทียมกับงานด้านเศรษฐกิจ ซึ่งอาจเนื่องมาจากรัฐบาลเห็นว่าการส่งเสริมการศึกษาของประชาชนโดยมีการลงทุนทางการศึกษา ในจำนวนเงินที่ใกล้เคียงกับการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจนั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะถ้าประชาชนในประเทศได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว สิ่งที่ดีตามมาคือประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษามาช่วยในการพัฒนาประเทศ ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของประเทศก็จะเพิ่มขึ้น

2. เมื่อเทียบงบประมาณทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษากับการศึกษาระดับอื่นแล้ว จะเห็นว่าในช่วงปีงบประมาณ 2507 - 2517 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญแก่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองจากประถมศึกษา อุดมศึกษา และอาชีวศึกษาชั้นสูง แต่จากปีงบประมาณ 2518 เป็นต้นมา รัฐบาลได้เริ่มให้ความสำคัญแก่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา มากกว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งเห็นได้จากจำนวนเงินที่ได้รับเพิ่มมากขึ้นกว่าปีงบประมาณก่อน (ดูในตารางที่ 3) การที่ในระยะหลังการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้รับเงินงบประมาณเป็นจำนวนมากกว่าเดิมนั้น เนื่องจากว่ารัฐบาลมีนโยบายที่จะขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไปยังส่วนภูมิภาคมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนที่เรียนจบจาก

โรงเรียนประถมศึกษาในส่วนภูมิภาคได้ศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องถิ่นตน เป็น การกระจายโอกาสทางการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาแก่นักเรียนในส่วนภูมิภาคมากขึ้น กว่าแต่ก่อน

3. ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายหมวดเงิน เคื่อนครมากเป็นอันดับ 1 เป็นจำนวนเงินประมาณร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด รอง ลงมาคือหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ประมาณร้อยละ 40 (ดูในตารางที่ 4) และพบ ว่าในช่วงปีงบประมาณ 2513 เป็นต้นไป ค่าใช้จ่ายหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างมีเปอร์ เซนต์ของจำนวนเงินเพิ่มขึ้น ส่วนหมวดเงินเคื่อนครนั้นเปอร์เซ็นต์ลดลง เช่นในปี 2519 หมวดเงินเคื่อนครคิดเป็นร้อยละ 50.10 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด แต่พอถึงปี 2520 และ 2521 ลดเหลือเพียงร้อยละ 46.19 และ 40.87 ตามลำดับ ส่วนหมวดค่าที่ดินและสิ่ง ก่อสร้างในปี 2519 ใ้รับเงินคิดเป็นร้อยละ 39.36 แต่พอถึงปี 2520 และ 2521 ได้ ้รับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 43.89 และ 50.39 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้มีการใช้ ้จ่ายเงินเพื่อเพิ่มขยายทางคานอาคาร เรียงและการขยายอาคาร เรียงนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการ ขยายไปสู่ส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ เนื่องจากว่ารัฐบาลมีหลักการและเหตุผลที่จะ "ขยายโรงเรียน มัธยมศึกษาให้แพร่หลายทั่วประเทศในทุก ๆ อำเภอ เพื่อให้เด็กในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ มีโอกาสศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาเทียบเท่าเด็กที่อยู่ในจังหวัดและในกรุงเทพมหานคร"¹ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องใช้เงินงบประมาณหมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนมากเพื่อจัด ้สร้างโรงเรียนใหม่ ตลอดจนขยายอาคาร เรียงเพิ่มมากขึ้นเพื่อสนองนโยบายข้างต้น

4. ในด้านค่าใช้จ่ายหมวดต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้จัดสรรให้แก่เขตการศึกษา ต่าง ๆ พบว่าส่วนใหญ่แล้วกรุงเทพมหานครได้รับเงินจัดสรรมากที่สุด แต่เมื่อหากเป็นค่า ้ใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของนักเรียนมัธยมศึกษาแล้ว ปรากฏว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนของ นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีจำนวนค่าสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากว่าในกรุงเทพ-

¹ ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนปฏิบัติการประจำปี 2520. (กรุงเทพ- มหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2520), หน้า 85.

มหานครมีจำนวนโรงเรียนและนักเรียนระดับมัธยมศึกษามากที่สุดเป็นอันดับ 1 จากเอกสารแสดงจำนวนห้องเรียนและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษาของกองแผนงาน พบว่า ในปีการศึกษา 2520 ในกรุงเทพมหานครมีจำนวนห้องเรียน 4,077 ห้องเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.21 ของจำนวนห้องเรียนทั่วประเทศ (21,222 ห้องเรียน) ขณะที่ส่วนภูมิภาคในเขตการศึกษา 10 ซึ่งมีจำนวนห้องเรียนมากที่สุด มีเพียง 1,891 ห้องเรียน หรือร้อยละ 8.91 เท่านั้น ดังนั้น ถ้าใช้จำนวนโรงเรียนหรือนักเรียนเป็นหลักในการจัดสรรเงินงบประมาณแล้ว ปรากฏว่า กรุงเทพมหานครได้รับเงินมากที่สุด แต่เมื่อหากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายคนแล้วก็จะได้ผลตรงกันข้าม นั่นคือจำนวนเงินที่คำนวณได้นั้น ในกรุงเทพมหานครจะมีค่าต่ำสุด เพราะจำนวนนักเรียนในกรุงเทพมหานครมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเขตการศึกษากรุงเทพมหานครมีการลงทุนทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสูงสุด เพราะเมื่อกระจายไปสู่ นักเรียนทุกคนแล้ว ปรากฏว่า นักเรียนในกรุงเทพมหานคร 1 คน ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาลน้อยกว่านักเรียนในเขตการศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษา

1.1 เนื่องจากเปอร์เซ็นต์ของจำนวนเงินที่การศึกษาได้รับโดยเทียบกับงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปีงบประมาณนั้น พบว่า เปอร์เซ็นต์ของจำนวนเงินเพิ่มขึ้นไม่มากนัก และเมื่อเทียบกับความต้องการทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้นมากทุกปีแล้ว จะเห็นว่าจำนวนเงินที่จะนำมาลงทุนทางการศึกษานั้นมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น รัฐบาลหรือผู้บริหารการศึกษาควรพยายามใช้จ่ายเงินทางการศึกษาอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์เต็มที่ เช่น การจัดสอนสองผลัด การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างโรงเรียน การจัดซื้อครุภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นในประเทศและมีราคาถูก เป็นต้น

1.2 ในการจัดสรรเงินงบประมาณทางการศึกษาแก่เขตการศึกษาต่าง ๆ นั้น ควรจะมีการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันได้รับเงินเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จังหวัดหรือภูมิภาคใดที่เคยได้รับมามากแล้ว ก็ควรจะลดการให้งบประมาณ แล้วไปเพิ่มให้แก่จังหวัดหรือภูมิภาคที่ยังขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา หรือจังหวัดหรือภูมิภาคใดที่มีโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นจำนวนมากและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ด้วยเงินบำรุงการศึกษา รัฐบาลก็ควรจะลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้แก่จังหวัดหรือภูมิกานั้น จังหวัดหรือภูมิภาคใดที่มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก ก็ควรจะได้รับเงินจัดสรรเป็นจำนวนมากเพื่อนำไปขยายและปรับปรุงการเรียนการสอนในจังหวัดหรือภูมิภาคให้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจจะศึกษาต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะงบประมาณรายจ่ายทางการศึกษาของรัฐบาลเท่านั้น ไม่รวมค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียน เงินบำรุงการศึกษา เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ซึ่งควรจะมีการวิจัยในเรื่องนี้เพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

2.2 ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษาในส่วนของเอกชน ว่ามีการลงทุนมากน้อยเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐบาล โดยผู้วิจัยอาจจะเลือกศึกษาในเฉพาะการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือจะทำการศึกษาในทุกระดับก็ได้

2.3 ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาว่าได้ผลคุ้มค่ากับจำนวนเงินที่ได้ลงทุนไปมากน้อยเพียงใด

2.4 ควรจะได้มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในทุกเขตการศึกษา ที่มีต่อวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาของรัฐบาล